REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 080 81 80
E: gp@zagovornik-rs.si

Številka: 0700-50/2024/17
Datum: 18. 11. 2025

Zagovornik načela enakosti na podlagi 21. člena v povezavi s 33. in 37. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg, v nadaljevanju: ZVarD) in na podlagi prvega odstavka 207. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 175/20 – ZIUOPDVE; v nadaljevanju: ZUP) na podlagi predloga … (v nadaljevanju: predlagateljica), ki jo zastopa …, v zadevi ugotavljanja diskriminacije po ZVarD, zoper …, izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. **Predlog za ugotavljanje diskriminacije**, ki ga je dne 10. 9. 2024 vložila predlagateljica …, **se zavrne**.

2. **Stroški** v tem postopku **niso nastali.**

OBRAZLOŽITEV

Povzetek odločilnih navedb in dosedanji potek postopka

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je dne 10. 9. 2024 prejel vlogo oziroma predlog za obravnavo diskriminacije (v nadaljevanju: predlog) predlagateljice. Kot relevantno osebno okoliščino, zaradi katere naj bi bila predlagateljica na področju vzgoje in izobraževanja ter dostopa do vseh oblik in do vseh ravni karierne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnjega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso; neposredno diskriminirana in nadlegovana, je slednja v predlogu navedla »*načelnost*«. Kot kršitelja je navedla … (v nadaljevanju: …), za namen podrobnejšega opisa okoliščin, ki izkazujejo, da naj bi do diskriminacije prišlo, pa je vlogi priložila poziv za izpolnitev obveznosti in odpravo kršitev z dne 2. 7. 2024 (priloga A1) ter poziv na odpravo kršitev in plačilo odškodnine - zadnji opomin pred tožbo z dne 5. 9. 2024 (priloga A2), ki ju je oba predhodno naslovila na ...

Iz obeh pozivov izhaja, da predlagateljica zatrjuje, da je študentka na …, ki naj bi s tem, ko je zaključila tretji in četrti letnik, izpolnila vse pogoje za delo v ambulanti …, razen tega da naj ne bi pridobila pozitivnega mnenja s strani nosilca pristopa o začetku opravljanja psihoterapevtske prakse pod supervizijo. Zatrjuje, da naj bi … v nasprotju s pravnimi akti, ki jo zavezujejo, iz neutemeljenih in diskriminatornih razlogov predlagateljici že več let onemogočal, da bi zaključila specializacijo in pridobila ustrezen naziv. Z delom v ambulanti naj bi predlagateljica sicer že začela, vendar ji tega … več ne bi omogočal. V zvezi s tem je prejela Sklep komisije psihoterapevtskega pristopa z dne 15. 12. 2022, iz katerega izhaja, da je predlagateljica

pogojno usposobljena za opravljanje psihoanalitične psihoterapevtske prakse v ambulanti …, zaradi česar ji je komisija izdala dovoljenje za delo v ambulanti pod dvema pogojema, in sicer da se za prvega supervizorja imenuje …, ki bo poglobljeno spremljal njeno terapevtsko delo, ter da bo do specialistične diplome pridobila tudi učno izkušnjo iz individualne psihoanalitične psihoterapije. Predlagateljica zatrjuje, da naj bi bil omenjeni sklep izdan v nasprotju s študijskim redom, ki pogojnega sklepa ne predvideva, ter da ji sklep v nasprotju s študijskim redom ne daje pravice do pritožbe, ter opozarja, da iz sklepa ni razvidno, kdo so člani omenjene komisije, kar kaže na to, da gre za samovoljno odločitev podpisnika sklepa, ... Navaja, da to predstavlja samovoljno in diskriminatorno ravnanje, ki je namenjeno zgolj in izključno temu, da se predlagateljici onemogoči nadaljevanja in zaključek študija na ... Predlagateljica je … pozvala, naj odpravi nepravilnosti in ji povrne premoženjsko in nepremoženjsko škodo. V okviru tega zahtevka je navajala, da naj bi … - zaradi diskriminatornega ravnanja v primerjavi z ostalimi študenti, ki se očitno nanaša na osebne okoliščine, kršila načelo enakosti. Zaradi diskriminacije naj bi ji nastajala škoda, saj naj bi bila v enakih okoliščinah, kot so jih imeli ostali študenti, obravnavana manj ugodno in naj ne bi imela dostopa do enakih možnosti nadaljevanja študija.

Zagovornik je na predlagateljico (v okviru svoje svetovalne funkcije) dne 25. 9. 2024 naslovil *Pojasnilo Zagovornika* (št. zadeve, kot se vodi pri Zagovorniku, 0702-198/2024). Z njim je predlagateljico seznanil z okvirom pravnega varstva pred diskriminacijo po ZVarD ter da mora biti pri diskriminaciji odločilen razlog za slabšo obravnavo specifična osebna okoliščina v smislu določb ZVarD, torej neka prirojena ali pridobljena osebna značilnost, lastnost, stanje ali status, ki je praviloma trajno in nerazdružljivo povezana z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto, ali pa je take narave, da je posameznik ne spreminja zlahka. Zagovornik je pojasnil, da iz navedb v predlogu ni mogoče razbrati, katera osebna okoliščina predlagateljice je po njenem mnenju odločilen razlog za obravnavo, ki jo je le-ta deležna s strani …, zato tudi ni mogoče oceniti, ali je obravnava, ki naj bi jo bila predlagateljica deležna, v vzročni zvezi z zatrjevano osebno okoliščino. Kot osebno okoliščino je predlagateljica navedla »načelnost«, ki kot taka v skladu z zgornjo definicijo osebnih okoliščin po ZVarD ne more soditi mednje, hkrati pa ni konkretneje pojasnila, v kakšnem smislu smatra načelnost kot osebno okoliščino po ZVarD in zakaj naj bi bila predlagateljica deležna slabše obravnave zaradi svoje načelnosti. Prav tako iz njenih navedb ni bilo mogoče ugotoviti, ali in kako naj bi bila predlagateljica prikrajšana v primerjavi z drugimi študenti oziroma posamezniki v primerljivem položaju.

Predlagateljica je dne 25. 10. 2024 poslala dodatna pojasnila, s katerimi je dodatno pojasnjevala okoliščine, na podlagi katerih ocenjuje, da naj bi v konkretnem primeru prišlo do diskriminacije. Glede obstoja osebne okoliščine je kot bistveno navedla, da ker se ni uklonila zahtevam …, naj bi bila deležna neenake obravnave, omejevanja in celo izključevanja iz nadaljevanja študija, s čimer naj bi bilo poseženo v njeno pravico do izobraževanja in dela, vse to pa zgolj in samo zaradi njenih osebnih okoliščin, ki se je kot diplomirana pravnica zavedala svojih pravic in jim načelno sledila. Predlagateljica je navedla, da je podana osebna okoliščina – spol, izobrazba in načelnost v smislu vztrajanja pri temeljnih načelih psihoterapije in spoštovanja dogovorov in pravil (tudi v okviru pridobivanja naziva).

Predlagateljica je dopisu priložila dokazila: elektronsko sporočilo … z dne 18. 10. 2022 (priloga A3); elektronsko sporočilo … z dne 2. 11. 2022 (priloga A4); elektronsko sporočilo … z dne 20. 12. 2022 (priloga A5); elektronsko sporočilo … z dne 3. 1. 2023 (priloga A6); SMS sporočila sošolk (priloga A7); elektronsko sporočilo … z dne 15. 1. 2023 (priloga A8); elektronsko sporočilo … z dne 16. 1. 2023 (priloga A9); elektronsko sporočilo … z dne 27.2.2023 (priloga A10); elektronsko sporočilo … z dne 23. 3. 2023 (priloga A11); elektronska korespondenca z dne 8.7.2019 (priloga A12); elektronsko sporočilo … z dne 30. 11. 2022 (priloga A13); elektronsko sporočilo … z dne 2. 12. 2022 (priloga A14); elektronsko sporočilo … z dne 11. 12. 2022 (priloga A15); sklep komisije psihoterapevtskega pristopa z dne 15. 12. 2022 (priloga A16); elektronska korespondenca z dne 16. 12. 2022 (priloga A17); elektronsko sporočilo … z dne 15. 5. 2023 (priloga A18); elektronsko sporočilo … z dne 17. 5. 2023 (priloga A19); elektronsko sporočilo … z dne 17.5.2023 (priloga A20).

Zagovornik je na predlagateljico dne 24. 1. 2025 naslovil ponovni *Poziv na dopolnitev predloga za ugotavljanje diskriminacije* (št. dokumenta: 0700-50/2024/5), in sicer (i) da se odpravijo pomanjkljivosti v zvezi z zastopanjem, tako da se predloži veljavno pooblastilo za zastopanje predlagateljice ter izkaže v pooblastilu odobritev že opravljenih dejanj ter (ii) da konkretizira zatrjevano relevantno osebno okoliščino – spol, izobrazba in načelnost v smislu vztrajanja pri temeljnih načelih psihoterapije in spoštovanja dogovorov in pravil (tudi v okviru pridobivanja naziva) ter (iii) vzročno zvezo med zatrjevano osebno okoliščino in obravnavo, ki naj bi jo bila predlagateljica deležna s strani domnevne kršiteljice.

Predlagateljica je dne 10. 2. 2025 in 14. 2. 2025 dopolnila predlog ter odpravila pomanjkljivosti v zvezi z zastopanjem. Kot bistveno je navedla, da je osebna okoliščina, zaradi katere naj bi bila postavljena v slabši položaj, dejstvo, da se je zaradi svojih preteklih dejanj, stališč in/ali kritičnih pripomb zamerila določenim osebam (npr. … in … - vodji ambulante) na fakulteti, kar naj bi povzročilo drugačno obravnavo v primerjavi z drugimi študenti. Gre torej za okoliščino, ki ni med izrecno navedenimi v ZVarD, vendar ima učinek neupravičenega razlikovanja in postavitve predlagateljice v neenak položaj v primerjavi z drugimi študenti, kar naj bi se vse odražalo v onemogočanju študija. Glede vzročne zveze je kot bistveno navedla, da naj bi bila očitna samovolja … pri obravnavanju predlagateljice posledica osebne okoliščine, povezane s preteklimi izraženimi stališči in zahtevami predlagateljice ter dejstvom, da naj bi si pridobila negativno percepcijo določenih oseb, ki vplivajo na odločanje o njenih pravicah kot študentke. Zatrjuje, da je bila obravnavana različno od drugih študentov, ki so se znašli v enakem ali primerljivem položaju kot predlagateljica, za kar … ni imela stvarnega razloga in naj bi ravnala povsem samovoljno in s tem diskriminatorno.

Dopisu z dne 10. 2. 2025 in 14. 2. 2025 je priložila dokazila: dopis … z dne 20. 11. 2024 (priloga A21); sklep Komisije za študijske in študentske zadeve št. S229-2024 z dne 4. 12. 2024 (priloga A22); poziv in pritožba z dne 12. 12. 2024 (priloga A23); odgovor … z dne 19.12.2024 (priloga A24); poziv z dne 27. 1. 2025 (priloga A25); študijski red o dodiplomskem in podiplomskem (magistrskem) študiju psihoterapevtske znanosti (priloga A26); odgovor … na zadnji poziv z dne 31. 1. 2025 (priloga A27).

Zagovornik je predlagateljici posredoval dotedanje *Ugotovitve v seznanitev in izjasnitev* (dokument št. 0700-50/2024/12 z dne 5. 8. 2025) ter jo obvestil, da se lahko skladno s 146. členom v povezavi z 9. členom ZUP, oboje v zvezi z ZVarD, o predstavljenih ugotovitvah ter vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za sprejem odločitve, pisno izreče v postavljenem roku. Hkrati jo je opozoril, da bo lahko kasneje v morebitnem sodnem postopku navajala morebitna nova dejstva ali dokaze, ki jih ni navedli v postopku pred Zagovornikom, le, če so obstajali v času odločanja na prvi stopnji in če jih upravičeno ni mogli predložiti oziroma navesti.

Predlagateljica je podala izjasnitev (dokumenta št. 0700-50/2024/13 z dne 29. 8. 2025). V njej kot bistveno navaja, da se s stališčem Zagovornika ne strinja, saj navedena načelnost ni zgolj trenutna osebna lastnost, temveč izraža njen svetovni nazor in etično prepričanje, ki je trajno in bistveno opredeljuje njeno osebnost in identiteto. Gre za življenjsko vodilo, ki vpliva na vsa področja njenega zasebnega in poklicnega delovanja, in ga ne spreminja glede na okoliščine. Zato predlagateljica predlaga, da naj se ta osebna okoliščina opredeli kot svetovni nazor oz. prepričanje, ki je varovana osebna okoliščina po ZvarD.

Predlagateljica nadalje navaja, da naj bi bilo tako tudi po pravu EU. Pojasnjuje, da Direktiva 2000/78/ES prepoveduje diskriminacijo pri zaposlovanju in delu zaradi vere ali prepričanja. Sodišče EU (v nadaljevanju: SEU) naj bi v zadevah C-804/18 in C-341/19 potrdilo, da se varstvo razteza tudi na politična in filozofska prepričanja, enakovredno kot na vero. Nadalje predlagateljica navaja, da naj bi Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) v več zadevah postavilo standarde, katera prepričanja so varovana. Tako naj bi v zadevi Campbell in Cosans proti Združenemu kraljestvu pojem »filozofsko prepričanje« pomenilo prepričanje, ki je resno, koherentno in pomembno ter vredno spoštovanja v demokratični družbi. Pomembno je razlikovanje med zgolj »mnenjem« (ang. opinion) in »prepričanjem« (ang. belief). Varovana so

samo tista, ki so trajna in bistvena za identiteto posameznika. Nadalje naj bi v zadevi Bayatyan proti Armeniji priznalo, da so tudi nereligiozna etična prepričanja varovana v okviru člena 9 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic (v nadaljevanju: EKČP).

Predlagateljica zatrjuje, da predstavlja njena osebna okoliščina, tj. načelnost, svetovni nazor in etično prepričanje, ki je:
- trajnega značaja, saj gre za dosledno življenjsko vodilo,
- koherentno in resno, saj usmerja vse njene zasebne in poklicne odločitve,
- pomembno za njeno identiteto, saj bistveno opredeljuje njeno osebnost,
- vredna spoštovanja v demokratični družbi, saj temelji na etičnih in moralnih vrednotah ter ne posega v pravice drugih.

Na podlagi kriterijev iz sodne prakse ESČP (Campbell in Cosans) in standardov prava EU, predlagateljica meni, da naj bi takšno prepričanje presegalo raven trenutnega osebnega mnenja ali stališča. Po njenem mnenju predstavlja filozofsko/etično prepričanje, ki naj bi bilo varovano kot osebna okoliščina po ZVarD. Zato naj bi bila vsaka neenaka obravnava predlagateljice zaradi njene »načelnosti« nedopustna diskriminacija, saj naj bi šlo za osebno okoliščino, ki naj bi bila izrecno varovana z ZVarD.

Pravna ureditev varstva pred diskriminacijo

Ustava Republike Slovenije (v nadaljevanju: URS)[1] v prvem odstavku 14. člena (enakost pred zakonom) določa, da so v Sloveniji vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino. Drugi odstavek 14. člena pa določa, da so vsi pred zakonom enaki.

Diskriminacijo opredeljuje 4. člen ZVarD, skladno s katerim pomeni diskriminacija vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje ali omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničevanje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti. Diskriminacija je prepovedana.

Skladno s 1. členom ZVarD med osebne okoliščine štejejo spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, jezik, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba ali katera koli druga osebna okoliščina.

ZVarD opredeljuje več oblik diskriminacije, od katerih sta osnovni neposredna in posredna. ***Neposredna diskriminacija*** obstaja, če je oseba ali skupina oseb zaradi določene osebne okoliščine bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih situacijah obravnavana manj ugodno, kot se obravnava, se je obravnavala ali bi se obravnavala druga oseba ali skupina oseb (prvi odstavek 6. člena).

Da lahko govorimo o neposredni diskriminaciji skladno z ZVarD, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji (elementi diskriminacije):
- **obstoj osebne okoliščine,**
- poseg v človekovo pravico, svoboščino, drugo pravico, pravni interes ali ugodnost,
- prikrajšanje v primerjavi z drugimi posamezniki ali skupinami v primerljivem položaju,
- vzročna zveza med osebno okoliščino in obravnavo, ki je je predlagatelj deležen, ter
- odsotnost izjem od prepovedi diskriminacije[2].

[1] Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS/I, št. 33/91, Uradni list RS, št. 42/97 - UZS68, 66/00 - UZ80, 24/03 - UZ3a, 47, 68, 69/04 - UZ14, 69/04 - UZ43, 69/04 - UZ50, 68/06 - UZ121,140,143, 47/13, 47/13, 75/16 - UZ70a, 92/21 - UZ62a)

[2] V 13. členu ZVarD so določene izjeme od prepovedi neposredne diskriminacije, in sicer je v prvem odstavku določeno, da diskriminacije po tem zakonu ne predstavlja neenako obravnavanje, če takšno

ZVarD kot obliko diskriminacije opredeljuje tudi ***nadlegovanje*** (prvi odstavek 8. člena). Nadlegovanje je nezaželeno ravnanje, povezano s katero koli osebno okoliščino, ki ima učinek ali namen ustvarjati zastrašujoče, sovražno, ponižujoče, sramotilno ali žaljivo okolje za osebo in žali njeno dostojanstvo. Pri tem opozarja, da je pri nadlegovanju kot obliki diskriminacije bistveno, da je vselej usmerjeno v določeno, določljivo osebo oziroma skupino oseb z določeno osebno okoliščino in ne more biti abstraktno. Manifestira se lahko na ravni verbalnega (npr. besede, opazke, itd.), neverbalnega (pisna sporočila, objave, govorica telesa, geste, mimika) ali fizičnega ravnanja (dotiki, udarci). Sporno ravnanje je lahko bodisi namerno (torej storjeno z naklepom ali vsaj s hudo malomarnostjo, torej ob zavedanju, da bo lahko imelo poniževalen učinek) ali pa tudi le nenamerno (šale, nesporazum, kjer ni nobenega namena poniževati, itd.). Za kršitev zadošča poniževalen, zastraševalen oziroma žaljiv učinek takega ravnanja na žrtev, ki žali njeno dostojanstvo. Bistveno pri nadlegovanju je subjektivno dojemanje ravnanja s strani žrtve. Objektivno merilo pri opredelitvi nezaželenosti ravnanja pri nadlegovanju ni nujno potreben, zato včasih spornega ravnanja kršitelj sam sploh ne dojema kot poniževalnega. Tudi ni nujno, da ima nadlegovanje namen koga prizadeti, zaradi česar je pri nadlegovanju bistveno, da prizadeti oziroma žrtev tudi sama opozori, da je sporno ravnanje zanjo nesprejemljivo in na ta način določi mejo sprejemljivega. Če se, kljub upravičeno izraženemu nasprotovanju prizadete osebe, s spornim ravnanjem nadaljuje, pa lahko govorimo o nadlegovanju kot eni od oblik diskriminacije. Kadar pa ravnanje, ki pomeni nadlegovanje, ni v mejah družbeno sprejemljivega, in bi kršitelj na podlagi splošno znanih dejstev moral sam prepoznati, da je njegovo ravnanje nezaželeno v smislu določbe prvega odstavka 8. člena ZVarD, opozorilo žrtve ni potrebno.

Da lahko govorimo o nadlegovanju kot posebni obliki diskriminacije iz prvega odstavka 8. člena ZVarD, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- **obstoj osebne okoliščine,**
- nezaželeno ravnanje, ki ima namen ali samo učinek, da se ustvari okolje, ki je za žrtev zastrašujoče, sovražno, ponižujoče, sramotilno in žaljivo; in ki žali dostojanstvo žrtve,
- vzročna zveza med osebno okoliščino in nezaželenim ravnanjem.

Le ravnanje, pri katerem so podani vsi omenjeni elementi, zakonsko gledano pomeni diskriminacijo. Druga neželena, sporna, krivična ravnanja, ki niso povezana z osebnimi okoliščinami, oziroma ki ne vsebujejo vseh zgoraj navedenih elementov, se ne štejejo za diskriminacijo, lahko pa gre za druge vrste nezakonitih ravnanj, ki sodijo v pristojnost drugih organov.

Zagovornik se v okviru svojih pristojnosti lahko osredotoča zgolj na pojavne oblike diskriminacije, pri kateri gre vselej za slabšo obravnavo posameznika **zaradi določene osebne okoliščine**, ki je predmet varstva po ZVarD.

*

Postopek pred Zagovornikom urejajo členi ZVarD od 33 do 37 (5. poglavje ZVarD) ter 40. člen. Za vsa vprašanja postopka, ki niso urejena z ZVarD, pa Zagovornik skladno z drugim odstavkom 3. člena ZUP smiselno uporabi slednjega.

V postopkih obravnave diskriminacije velja pravilo obrnjenega dokaznega bremena (40. člen ZVarD). Kadar diskriminirana oseba v postopku pri Zagovorniku, pristojni inšpekciji ali drugem postopku, v katerem zahteva obravnavo diskriminacije, izkaže dejstva, ki upravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved diskriminacije, mora kršitelj dokazati, da v obravnavanem

različno obravnavanje temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna, potrebna in sorazmerna. Izjeme od posredne diskriminacije so določene v drugem odstavku 6. člena ZVarD oziroma v tretjem odstavku 6. člena ZDR-1.

primeru ni kršil te prepovedi, oziroma da je neenako obravnavanje dopustno v skladu s tem zakonom.

O dokaznem postopku

Zagovornik je v predmetnem postopku ugotavljanja diskriminacije v okviru dokaznega postopka prebral vlogo predlagateljice (predlog) z dne 25. 10. 2024, skupaj s prilogami (priloge A1 do A20), vlogi z dne 10. 2. 2025 in 14. 2. 2025, skupaj s prilogami (priloge A21 do A27) ter izjasnitev predlagateljice (dokumenta št. 0700-50/2024/13 z dne 29. 8. 2025).

O (ne)utemeljenosti predloga za obravnavo diskriminacije

Glede na to, da o diskriminaciji v smislu ZVarD lahko govorimo le, kadar razlikovanje med posamezniki ali skupinami posameznikov temelji na določeni **osebni okoliščini v smislu ZVarD**, je Zagovornik najprej presojal, ali je v konkretnem postopku podana osebna okoliščina, ki je pravno priznana v smislu ZVarD.

Predlagateljica je v postopku *glede obstoja osebne okoliščine* kot bistveno zatrjevala naslednje:

- da naj bi bila podana osebna okoliščina »načelnosti«;
- da ker se ni uklonila zahtevam …, naj bi bila deležna neenake obravnave, omejevanja in celo izključevanja iz nadaljevanja študija, s čimer naj bi bilo poseženo v njeno pravico do izobraževanja in dela, vse to pa zgolj in samo zaradi njenih osebnih okoliščin, ki se je kot diplomirana pravnica zavedala svojih pravic in jim načelno sledila. Predlagateljica je navedla, da je podana osebna okoliščina – spol, izobrazba in načelnost v smislu vztrajanja pri temeljnih načelih psihoterapije in spoštovanja dogovorov in pravil (tudi v okviru pridobivanja naziva);
- dejstvo, da se je zaradi svojih preteklih dejanj, stališč in/ali kritičnih pripomb zamerila določenim osebam (npr. … in … - vodja ambulante) na fakulteti, kar je povzročilo drugačno obravnavo v primerjavi z drugimi študenti; Šlo naj bi torej za okoliščino, ki ni med izrecno navedenimi v ZVarD, vendar ima učinek neupravičenega razlikovanja in postavitve predlagateljice v neenak položaj v primerjavi z drugimi študenti, kar naj bi se vse odražalo v onemogočanju študija,
- da se mora načelnost opredeliti kot svetovni nazor oz. prepričanje v smislu ZVarD.

Zagovornik pojasnjuje, da iz obrazložitve členov predloga ZVarD[3] izhaja, da so osebne okoliščine tiste prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statusi, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto, ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka.

Glede na navedeno Zagovornik kot *druge* osebne okoliščine, ki v ZVarD niso izrecno navedene, šteje tudi državljanstvo (državljanstvo druge države članice EU, državljanstvo tretje države), nosečnost, starševstvo, zdravstveno stanje, kraj rojstva, barvo kože, kraj bivanja itn.[4]

Kot pojasnjeno, URS in ZVarD sicer omogočata, da se v določenih primerih priznajo kot pravno varovane tudi tim. druge osebne okoliščine, vendar pa je treba tudi pri priznanju druge osebne okoliščine, kot pravno varovane osebne okoliščine, izhajati iz prej omenjenih izhodišč. Tudi Ustavno sodišče je v svoji odločbi U-I-425/06 z dne 2. 7. 2009 jasno določilo, kaj se razume pod tem pojmom. Osebno okoliščino je opredelilo kot osebno lastnost, ki pomembno opredeljuje posameznika, vpliva na njegovo življenje in ga, tako kot okoliščine, kot so npr. rasa, spol, rojstvo, spremlja vse življenje. Glede na vse to Zagovornik šteje, da okoliščina *»načelnosti v smislu vztrajanja pri temeljnih načelih psihoterapije in spoštovanja dogovorov in pravil (tudi v okviru pridobivanja naziva) ter dejstvo, da se je zaradi svojih preteklih dejanj, stališč in/ali kritičnih pripomb zamerila določenim osebam«*, ki jo predlagateljica navaja kot

[3] Iz obrazložitve k 1. členu ZVarD ob predstavitvi predloga zakona (EVA 2015-2611-0046, str. 39)
[4] Redno letno poročilo Zagovornika za leto 2023 (str. 36)

osebno okoliščino v konkretnem primeru, ne more soditi v ta jasno začrtan okvir, ki ga je Ustavno sodišče začrtalo v zvezi z priznanjem statusa v okviru varstva pred diskriminacijo varovanimi osebnimi okoliščinami.

Glede na pojasnjeno Zagovornik ugotavlja, da zatrjevana osebna okoliščina načelnosti oziroma dejstvo, da se je predlagateljica kot diplomirana pravnica zavedala svojih pravic in jim načelno sledila, ter dejstvo, da se je zaradi svojih preteklih dejanj, stališč in/ali kritičnih pripomb zamerila določenim osebam (npr. … in … - vodji ambulante) na fakulteti, kar naj bi povzročilo drugačno obravnavo v primerjavi z drugimi študenti, ne predstavlja nobene izmed izrecno opredeljenih pravno varovanih osebnih okoliščin v smislu ZVarD.

Zagovornik ne sledi predlagateljici, ki je v izjasnitvi z dne 29. 8. 2025 predlagala, da naj se ta osebna okoliščina, t. j. *načelnost v smislu vztrajanja pri temeljnih načelih psihoterapije in spoštovanja dogovorov in pravil*, opredeli kot svetovni nazor oz. prepričanje, ki je varovana osebna okoliščina po ZvarD. Predlagateljica s tem v zvezi zatrjuje, da naj bi SEU v zadevah C-804/18 in C-341/19 potrdilo, da se varstvo razteza tudi na politična in filozofska prepričanja, enakovredno kot na vero. Nadalje predlagateljica navaja, da naj bi ESČP v več zadevah postavilo standarde, katera prepričanja so varovana. Tako naj bi v zadevi Campbell in Cosans proti Združenemu kraljestvu pojem »filozofsko prepričanje« pomenilo prepričanje, ki je resno, koherentno in pomembno ter vredno spoštovanja v demokratični družbi. Nadalje naj bi v zadevi Bayatyan proti Armeniji priznalo, da so tudi nereligiozna etična prepričanja varovana v okviru člena 9 EKČP.

Zagovornik pojasnjuje, da je skladno s 1. členom ZVarD sicer ena od pravno varovanih osebnih okoliščin tudi vera ali prepričanje. To pomeni, da ta osebna okoliščina zajema bodisi versko bodisi kakšno drugo prepričanje, pri čemer pa ni vsako drugo prepričanje tudi varovano po ZVarD. S tem namenom je Zagovornik najprej preučil slovensko sodno prakso v zvezi z vprašanjem, kakšno mora biti prepričanje, da je lahko pravno varovano z vidika varstva pred diskriminacijo, v okviru osebne okoliščine vere ali prepričanja.

Glede na to, da ZVarD ne definira niti kaj je lahko varovana osebna okoliščina prepričanje niti kaj zajema pojem »prepričanje«, je v zvezi s tem, poleg že prej omenjene obrazložitve k 1. členu ZVarD ob predstavitvi predloga zakona iz predloga ZVarD, pomemben sklep Vrhovnega sodišča RS I Up 27/2008 z dne 23. 6. 2008,[5] v katerem je to zavzelo stališče, da je »versko prepričanje« opredeljiv pojem, niti (tedaj veljaven – op.) Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja (t.i. ZUNEO, ki je veljal pred sprejetjem ZVarD) niti Direktiva Sveta 2000/78/ES pa ne opredeljujeta pojma »drugo prepričanje«.

Kot nadalje ugotavlja Vrhovno sodišče RS, Slovar slovenskega knjižnega jezika (Ljubljana 1994; v nadaljevanju SSKJ) opredeljuje tri različne pomene besede »prepričanje«:
- prvi pomen se nanaša na to, »kar nekdo glede na logiko, izkustvo upravičeno misli, sodi, da je resnično, pravilno«;
- pri drugem pomenu pomeni prepričanje toliko kot »prepričanost«;
- pri tretjem pomenu pa gre za skupek med seboj povezanih misli, pojmov, sodb: a) bodisi o temeljnih, splošnih vprašanjih sveta, družbe, človeka; b) bodisi v zvezi s kakšnim delom stvarnosti, npr. politično prepričanje.

Po presoji Vrhovnega sodišča RS mnenje (sodba) o resničnosti in odraz osebnega pogleda na neko okoliščino nista predmet pravnega varovanja. Ni namreč videti razloga, da bi zakonodajalec v okviru prepovedi diskriminacije varoval prav vsako človekovo sodbo o katerikoli okoliščini ali osebni pogled na katerokoli okoliščino. To kaže na to, da je zakonodajalec hotel varovati človekovo drugo prepričanje le, če gre za skupek med seboj povezanih misli, pojmov, sodb o temeljnih, splošnih vprašanjih sveta, družbe, človeka. Gre za primere, kot navaja Vrhovno sodišče RS, kadar določeno prepričanje pomeni izkaz konsistentnega etičnega ali filozofskega oziroma idejnega sistema, ko ne gre zgolj za mnenje

[5] Dostopno na: https://sodnapraksa.si/?doc-11879

ali stališče, temelječe na trenutno dostopnih informacijah, temveč nekaj, kar ima posebno težo v posameznikovem osebnem življenju, kar je resno, pomembno, trajno in kohezivno, vredno spoštovanja v demokratični družbi ter združljivo s človekovim dostojanstvom.[6]

Vsebinsko podobno se je o tem, kaj so teistična, ateistična in neteistična prepričanja s področja etike oziroma morale, izreklo tudi Ustavno sodišče RS v sklepu U-I-835/21 z dne 15. 2. 2022,[7] v katerem je navedlo, da so teistična, ateistična in neteistična prepričanja s področja etike oziroma morale tista, katerih notranje in zunanje lastnosti kažejo na njihovo konsistentnost, tehtnost, resnost, kohezivnost in pomembnost.

Zagovornik ugotavlja, da SSKJ pod izrazom »načelen« opredeljuje dva različna pomene besede »načelen«:
- prvi pomen se nanaša na »nanašajoč se na načelo«: npr. med njimi so velike načelne razlike; stroga, načelna vzgoja; načelno ravnanje, stališče; »ki poudarja bistveno, osnovno, neglede na posameznosti, podrobnosti«: npr. načelen sporazum so dosegli,
- drugi pomen se nanaša na »ki se drži določenih načel, ne glede na trenutne okoliščine ali korist« npr. načelen človek; preveč načelen je in tog/dosledno, načelno ravnanje.

Po presoji Zagovornika izraz načelnost izraža subjektiven odnos posameznika oziroma njegovo stališče do določene situacije, dogodka, ravnanja itd.. Zagovornik je ob presoji, ali načelnost zadosti kriteriju notranje in zunanje konsistentnosti, tehtnosti, resnosti, kohezivnosti in pomembnosti, kot ga je opredelilo Ustavno sodišče RS, in bi ga bilo kot takega po svoji naravi možno enačiti z religioznim prepričanjem, presodil, da v obravnavanem primeru niso podani navedeni pogoji. Po presoji Zagovornika »načelnost« kot celota ni take vrste filozofsko prepričanje, ki bi ga bilo mogoče zaščititi v skladu z ZVarD. Ni moč zanikati dejstva, da obstaja več (naj)različnejših pomenov in pojavnih oblik ravnanja in ali stališč, ki za vsakega konkretnega posameznika predstavlja zapolnitev nedoločenega pojma načelnosti, ki se odražava v odnosu posameznika do nečesa oziroma nekoga. To pa pomeni, da načelnost v splošnem pomenu besede in kot je konkretno zatrjevana v tem postopku s strani predlagateljice, kot taka ne zadosti pravnemu kriteriju notranje in zunanje konsistentnosti, tehtnosti, in kohezivnosti v smislu zgoraj navedenega sklepa Vrhovnega sodišča RS I Up 27/2008 z dne 23. 6. 2008. Zagovornik ocenjuje, da se zato predlagateljica tudi neutemeljeno sklicuje na zadevo Campbell in Cosans proti Združenemu kraljestvu. Zagovornik tako ugotavlja, da načelnost **ne predstavlja niti izraza prepričanja niti nobene druge pravno varovane osebne okoliščine v smislu ZVarD.**

V zvezi s sodno prakso SEU in ESČP, na katero se predlagateljica sklicuje v izjasnitvi z dne 29. 8. 2025, Zagovornik ugotavlja, da nobena od teh zadev ne obravnava primerljive zadeve v dejanskem in pravnem smislu, kot je le-ta v predmetnem postopku. SEU je v združenih zadevah C-804/18 in C-341/19 WABE in MH Müller Handel[8] z dne 15. julija 2021 presojalo dopustnost prepovedi nošenja vsakršnih vidnih znakov izražanja političnega, filozofskega ali verskega prepričanja na delovnem mestu (nošnja muslimanske naglavne rute) z vidika potrebe delodajalca, da v razmerju do strank nastopa nevtralno ali da prepreči socialne spore. »Načelnost« kot izraz prepričanja se tako v tej zadevi pred ESČP ni presojala. Zagovornik nadalje tudi ugotavlja, da je ESČP v zadevi Bayatyan proti Armeniji[9], na katero se sklicuje predlagateljica, presojalo kršitev obveznosti glede vojaške dolžnosti posameznika v zvezi z izrazom njegovih verskih prepričanj. ESČP je presodilo, da je obsodba pritožnika (jehove priče) zaradi izogibanja vojaški dolžnosti pomenila poseg v njegovo svobodo izražanja vere, ki jo

[6] Definicija izhaja iz sklepa Vrhovnega sodišča RS I Up 27/2008 z dne 23. 6. 2008, dostopno na: https://sodnapraksa.si/?doc-11879
[7] Dostopno na: https://www.us-rs.si/sl/zadeve-in-odlocitve/odlocitve/u-i-83521
[8] Dostopno na: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=244180&pageIndex=0&doclang=SL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=26754403
[9] Dostopno na: https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-105611%22]}

zagotavlja člen 9 EKČP. »Načelnost« kot izraz prepričanja se tudi v tej zadevi pred ESČP ni presojala, kar potrjuje Zagovornikovo oceno, da v predlagateljičinem primeru ne gre za primerljive zadeve v dejanskem in pravnem smislu.

Glede zatrjevane osebne okoliščine spola in izobrazbe v vlogi z dne 10. 2. 2025 Zagovornik ugotavlja, da jih je predlagateljica podala povsem pavšalno in jih ni z ničemer konkretizirala. Glede na določbo 40. člena ZVarD z navedbami v predlogu in njegovih dopolnitvah glede zatrjevane osebne okoliščine spola in izobrazbe, Zagovornik ugotavlja, da predlagateljica ni izpolnila niti svojega trditvenega bremena. Zato se dokazno breme niti ni prevalilo na … kot domnevno kršiteljico v postopku ugotavljanja diskriminacije po ZVarD.

Glede na ugotovitev, da ni podan že eden izmed potrebnih elementov za ugotovitev obstoja diskriminacije v skladu z ZVarD (osebna okoliščina), se Zagovorniku do ostalih navedb predlagateljice (glede zatrjevanih nepravilnosti v zvezi z onemogočanjem pridobitve naziva in začetkom opravljanja dela v ambulanti …) in priloženih listin niti ni treba opredeljevati. **Varovana osebna okoliščina je namreč osrednji pojem varstva pred diskriminacijo in če ta ni izkazana, o diskriminaciji po ZVarD ni mogoče govoriti.**

Zagovornik v zvezi z navedbo iz predloga, da je šlo za **nadlegovanje**, kot posebno obliko diskriminacije, ugotavlja, da predlagateljica v zvezi s to obliko diskriminacije niti (i) ni izkazala dejstev, ki upravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved druge oblike diskriminacije (iz prvega odstavka 8. člena ZVarD) v smislu 40. člena ZVarD, saj gre za golo navedbo (označbo polja glede oblike diskriminacije v predlogu na str. 3 od 4) brez konkretizacije okoliščin zatrjevane oblike diskriminacije niti (ii) ni mogoče presojati nadlegovanja po prvem odstavku 8. člena ZVarD ob predhodni ugotovitvi, da ni podana osebna okoliščina, ki je potreben element pri zakonski definiciji nadlegovanja kot druge oblike diskriminacije.

Na podlagi prejetega predloga, dopolnitev in izjasnitve predlagateljice je Zagovornik ocenil, da le-ta svojega trditvenega bremena, da je bila zaradi zatrjevanih osebnih okoliščin neposredno diskriminirana oziroma nadlegovana, ni uspela izpolniti, zaradi česar se dokazno breme dejansko ni prevalilo na domnevnega kršitelja. Le ravnanje, pri katerem so podani vsi omenjeni elementi, zakonsko gledano pomeni diskriminacijo. Druga neželena, sporna, krivična ravnanja, ki niso povezana z osebnimi okoliščinami, se ne štejejo za diskriminacijo. Kot pojasnjeno, v postopku ugotavljanja diskriminacije velja pravilo obrnjenega dokaznega bremena (40. člen ZVarD), skladno s katerim mora kršitelj v primeru, če diskriminirana oseba izkaže dejstva, ki upravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved diskriminacije, dokazati, da v obravnavanem primeru ni kršil te prepovedi. Breme dokazovanja pa se na kršitelja prevali šele, ko je z dokazi podprt vsaj nek oprijemljiv sum, da so izkazani potrebni elementi diskriminacije. Gole trditve, brez vsakršnih dokazov za prevalitev dokaznega bremena ne zadostujejo, zato je nujno, da domnevna žrtev (oz. predlagateljica) sama ponudi vsaj nekaj dokazil, s katerimi bi lahko podkrepila svoje navedbe in tako izkazala vsaj razloge za sum, da je do kršitve sploh prišlo. Če so ti zadosti prepričljivi, lahko upravičijo prevalitev dokaznega bremena na kršitelja, kar pa se, kot je pojasnjeno predhodno, v predmetnem primeru ni izpolnilo.

Ker predlagateljica ni izpolnila svojega trditvenega bremena, kot je pojasnjeno predhodno, in se zato dokazno breme ni prevalilo na domnevnega kršitelja, je Zagovornik svoj postopek zaključil z **zavrnitvijo predloga za obravnavo diskriminacije**, v katerem je predlagateljica izrazila domnevo, da jo … diskriminirala zaradi njene načelnosti, spola in izobrazbe, kakor izhaja iz 1. točke izreka te odločbe.

Zagovornik dodatno pojasnjuje, da URS v 14. členu opredeljuje splošno načelo enako(pravno)sti, ki kot temeljno ustavno načelo izhaja iz enakega človekovega dostojanstva za vsakogar. V prvem odstavku 14. člena najprej zagotavlja enake človekove pravice in temeljne svoboščine ter izrecno našteva osebne okoliščine, ki prepovedujejo razlikovanje, vključno z generalno klavzulo (katera koli druga osebna okoliščina). V drugem odstavku 14. člena pa postavlja načelo o enako(pravno)sti vseh pred zakonom. Prvi odstavek 14. člena Ustave je v razmerju do drugega specialen. Njegov namen je izrecno izpostaviti vse

tiste osebne okoliščine, na področju katerih je kakršno koli oblastno razlikovanje podvrženo še posebej strogemu ustavnemu nadzoru – **prepovedi diskriminacije**. Podrobnejše normiranje prvega odstavka 14. člena URS predstavlja ZVarD, ki predstavlja tudi podlago za delovanje in prisotnosti Zagovornika.

Drugi odstavek 14. člena URS, ki govori o tem, da so pred zakonom vsi enaki, pa opredeljuje temeljno in splošno ustavno zahtevo, da se vsakogar na ozemlju Republike Slovenije oziroma pod njeno suvereno oblastjo obravnava enakopravno. Splošno načelo enakosti iz drugega odstavka 14. člena Ustave je treba razumeti kot splošno *prepoved samovolje oziroma arbitrarnosti,* torej kot prepoved samovoljnega neenakega obravnavanja.

Zagovornik na podlagi preučitve vlog in dokazil predlagateljice ocenjuje, da v konkretni zadevi ne gre za vprašanje neenake obravnave na podlagi osebne okoliščine (ker le-ta ni podana v smislu ZVarD), se pa glede očitanih ravnanj domnevne kršiteljice lahko vzpostavi vprašanje ustreznosti ravnanja z vidika splošne enakosti pred zakonom (kot jo ureja drugi odstavek 14. člena URS), po katerem je treba enaka dejanska stanja obravnavati enako, različna pa različno ter *prepovedjo samovolje oziroma arbitrarnosti*. Slednje predstavlja tudi bistveni očitek predlagateljice, kot izhaja iz njenih vlog in priloženih dokazil. Vendar pa navedeno, kot pojasnjeno predhodno, ne sodi v pristojnost Zagovornika skladno z ZVarD in lahko predlagateljica svoje zahtevke iz tega naslova uveljavlja v drugih postopkih pred za to pristojnimi organi.

O stroških postopka

Skladno s prvim odstavkom 35. člena ZVarD je postopek pri Zagovorniku v primeru diskriminacije za stranke brezplačen. Zato je Zagovornik odločil, da **posebni stroški v tem postopku niso nastali**, kakor izhaja iz 2. točke izreka te odločbe.

Pouk o pravnem sredstvu:
Zoper to odločbo ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Upravni spor se sproži s tožbo, ki se vloži v 30 dneh od vročitve odločbe na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana. Tožba se vloži pri pristojnem sodišču neposredno pisno ali se mu pošlje po pošti. Tožba z morebitnimi prilogami se vloži najmanj v dveh izvodih. Tožbi je treba priložiti tudi to odločbo v izvirniku ali prepisu.

Postopek vodil:
mag. Anže Krajnc, LL.M.
Samostojni Svetovalec Zagovornika

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Vročiti:
- predlagateljici (po pooblaščenki) – (po el. pošti – osebno po ZUP),
- zbirka dok. gradiva.